

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok főrekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)
XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a pohánytörszékben.

Ünnepi beszéd.

A kongreganisták ünnepélyén elmondotta:

dr. Mihályfi Ákos.

Kedves hallgatóm!

Rügyfakasztó, virágbonító, napsugaras tavasz pompájába esik a bold. Szűznek mai ünnepe, melyet őseink Gyümölcsöjto Boldogasszony-nak neveztek el. Most ugyanis, mikor a napsugár új életre kelti a természetet, folyik a fák, a virágok megmésítése az ojtás útján, s ezen külsőségből vették őseink a mai ünnep poétikus elnevezését. És mégis alig lehetett volna a mai ünnep mély titkát jellegzetesebben kifejezni. Mert valóban gyümölcsöjtoás történt a mai napon az emberiség kertjében is. Az égből hajult alá a mindenható kertész és a Szűz méhébe ojtotta az isteni ojtóágat, Jézus Krisztust, hogy ez megmésítse az emberiség vad-fáját. A mai ünnep az emberiség történetének fordulópontja, egy új, jobb, nemesebb korszaknak hajnalhasadása. A mai nappal vette kezdetét az ember megmésítése, átalakítása.

Miként a nemes ojtvány új életet önt a vad csemetébe, átjárja annak minden sejtjét, magához hasonítja annak minden erejét, oly annyira, hogy más lesz a rügy, a bimbó, a levél, a virág, a gyümölcs a beoított fán, minden átalakul, üdebb, szebb, szabályosabb, izletesebb lesz — így tett Krisztus is az emberiséggel.

Ebbe az elvadult, elkorhadt fába új életet öntött; átjárta szellemének, kegyelmének, igazságának erejével az emberiség minden sejtjét, az egyes ember értelmét, szívét, akaratát, a családot, a társadalmat, az államokat, a népeket — egymás után fakadtak az új rügyek, bimbók, levelek, nyíltak ki az új virágok, érték meg az új gyümölcsök az emberiség fáján. És mino óriási az ellentét, a különbség a vadfa és a beoított fa gyümölcse között. Minő a különbség a pogány ember, a pogány család, a pogány állam, a pogány társadalom, a pogány művészet, a pogány tudomány — és a keresztény ember, keresztény család, keresztény állam, keresztény társadalom, keresztény művészet, keresztény tudomány között! Minő átalakítást vitt véghez ez az ojtó ág, melyet a Boldogasszony a mai napon vett szívébe a Szentlélek kegyelméből!

A pogány kor nevelt hőszoikat, de a keresztény kor nevelt szenteket. A pogány kor nagyjait legjobb csak a távolból szemlélni, mihelyt közel megyünk hozzájuk, meglátjuk a cseréplábakat, a biborköpenyen a rongyokat, egy-egy kiváló tulajdonságuk mellett az óriási hibákat, bűnöket, erkölcsi tévedéseket. Míg a Krisztus szentjeihez bátran közeledhetünk, minél jobban megismerjük őket, annál szebbek, ragyogóbbak, kedvesebbek lesznek előttünk. Minő torpe alakka lesz egy Pharaó, egy Augustus, egy Julius Caesar szent István, szent Lajos, szent László mellett! Egy Cleopatra szent Agnes és szent Erzsébet mellett!

Ott vannak a pogányfa gyümölcsei a rabszolgák, — az emberi méltóságuktól megfosztott nők, — ott vannak a vézna, beteges gyermekek, akiket kidobtak a házról, mint kidobják a tőreket cserepet; ott vannak a szegények, a betegek, a nyomorultak, akiket a pogány társadalom, mint kellemetlen nyugót igyekezett lerázni magáról.

Mig itt a Krisztussal beoított fa gyümölcsei a keresztény nő, hitves, anya megbecsülve, a házasság szentségének glóriájával körülveve, a

férfiival egyenrangban, — a gyermek a keresztény társadalom személyné; a betegnek, a nyomorultnak, kinek a pogány mérget adott vagy tört nyújtott, hogy szívébe döfje, a szerető irgalmasság igyekszik sorsát enyhíteni: abból a lenből, melyből valaha a rabszolgáostort fonták, ma az irgalmas apáca fátolyát szövök és az olajat, melylyel a gladiátorok edzették karjaikat, az irgalmas samaritánus a beteg seibe önti.

A tirannizmust, a rabszolgaságot, a páriák osztályozását fölvaltotta a Krisztus által proklamált szabadság, egyenlőség, testvériség, amely lassanként ledöntötte a pogány társadalom és állam korlátait, összetörte vas-bilincseit — és megteremtette azt a kulturát és civilizációt, amelyet ma mindnyájan élvezünk, de amelynek igazi eredetét oly kevesen ismerik.

Ott vannak a pyramisok, a Caracalla fürdője, a Colosseum, az Amphitheatrumok, a Circusok, a pogány művészetnek nagyszerű emlékei, de minden ködarábhoz a megalázott rabszolgák jajszava, könnye, átká, vére tapad. És itt vannak a keresztény művészet remekei, a fölséges domok, melyeken évszázadokon át egy-egy ország művész és munkás-serege lelkesedésből dolgozott, melyeknek köveit, márványlapjait szeretet és hála csiszolta ki, melynek égbetörő oszlopai az építők lelkületének megkövesült visszhangjai.

Ott van a pogány kor tudományja, bölcsészete, a nagy Plato, Aristoteles, a nagy Seneca, a nagy Cicero — mind megannyi nem tud annyit az ember életének céljáról, rendeltetéséről, hivatásáról, az ember igazi boldogságáról, mint a kis katekizmust jól tudó iskolás gyermek!

Kedves hallgatóm!

A pogány művészetnek egyik legszebb remeke a Vatikán muzeumban őrzött Laakon-csoportozat, de ez egyszerűen a pogányság legjellegzetesebb szimbóluma. Ez a remek márványcsoportozat elénk tárja a pogány világot a maga valójában. Hatálmias, szep, erős, izmos, küzd minden izmának megleszítésével, de hiába, a kigyó mind erősebben és erősebben szorítja össze, vége van, nincs remény, nincs szabadulás: a végső kétségbeesés megrendítő néma fájdalom tükröződik vissza erről a szoborról.

A keresztényi kornak is van egy szimbóluma: a keresztre feszített Krisztus, aki haldokolva is megnyugvással így szól: Atyám! a te kezébe ajánlom lelkemet.

Ime, kedves hallgatóm, ez a két kép két világot tár elénk. A pogány világot, a mely minden nagysága és ereje mellett is boldogtalan, reménytelen volt és kétségbeesetten omlott össze és a keresztény világot, amelybe reményt, megnyugvást Krisztus hozott, hűtet, a mely még a halálban is reményt talál, mert egy jobb jövőnek, az örökkévalóságnak hajnalát látja benne.

Igaz való tehát, hogy új élet kezdete ez a mai ünnep a Gyümölcsöjto Boldogasszony napja az emberiség történetében.

De új élet, új korszak hajnala ez a mai nap önökre nézve is kedves ifjak!

Gyümölcsöjtoás lesz ma itt is, önök a csemeték és a Boldogasszony hajol le önökhöz, hogy szívükbe ojtja méhének áldott gyümölcsét, Jézus Krisztust. És ha ez az ojtvány szívükben megéred, — önöket is meg fogja nemesíteni kegyelmével, erejével, igazságával.

Mert ez a Krisztus nem gyengült meg, ereje nem fogyott el: ma is az, aki volt 2000 évvel ezelőtt.

És ha mégis azt látjuk, hogy ma kisebb a hatása Krisztusnak az emberek egy részére, mint azelőtt volt, ennek nem Krisztus az oka, hanem az, hogy az emberek szívében nem fogamzott meg az ojtás. Már pedig lehet a legnemesebb az ojtóág, ha a vadfa nem forr vele össze, nem lesz nemesítés.

Igy van a dolog Krisztussal is. Ha össze nem forr vele a szívünk, akkor nem érezzük az ő erejét. Össze kell forrni az embernek Krisztussal, csak akkor lesz igazán *christianus*, egy élő ág a Krisztus szőlőtővé, egy élő tag a Krisztus testén: de akkor azután lüktetni is fog benne a Krisztus szelleme, kegyelmének és igazságának ereje.

A mai korban ez a legnagyobb baja az u. n. intelligens, tartit emberek egy nagy részének, hogy szívük nem forrt össze Krisztussal. Meg vannak ugyan kereszelve, de a Krisztus ojtóága csak külsőleg van a lelkükhöz illesztve, a sejt nem ért a sejtbe, a lélek a lélekhez, a szív a szívhez, ezért nincs is rájuk Krisztusnak hatása. És ez az oka annak, hogy erkölcsük oly lazák, akaraterejük oly gyenge, hogy minden szenvedély és indulat legyőzi őket, hogy életükben nincs béke, megelegedés; ez az oka annak, hogy mármár visszatérnek a pogány kor erkölcsivel annak életuntsága, pesszimizmusa, sivársága, boldogtalan iga, mert megszokásodtak körünkben a megkeresztelt pogányok.

Ízt nem akarják önkö ifju barátaink és jól tezik. Önök nem akarnak megkeresztelt pogány lenni, hanem valóban christianus-ok, Krisztust össze akarják forrasztani szívükkel, hogy az ő kegyelme, ereje, igazsága vezesse, éltesse önöket.

Es jó helyre mentek midőn a Boldogasszonyt keresték föl, midőn a Mária-kongregációba kérik fölvétélüket. Mert a Boldogasszony tudja legjobban szívükbe ojtani Krisztust és a Mária-kongregáció a legjobb viasz, a legjobb hárs az ojtóág es a csemete összekötésére, hogy ez a kettő összeforjon, sejt a sejtlet, szív a szívvel, a nemes ojtvány éltesse a vad csemetét, Krisztus uralkodjék az ifju szívén. Mert a Mária-kongregációnak tulajdonképen ez a végső célja, a Szűz Mária tusztelete által összeforrasztani az emberi szívet Krisztussal. Igen m. t. közönség, minthogy most alakul meg itt e tanintézet falai között a Mária-kongregáció, szükségesnek tartom a nagy közönséget is felvilágosítani annak minvóláról, lényegéről, céljáról, eszközeiről.

Ne gondolják, hogy ez a Mária-kongregáció, melybe gyermekek a mai napon szent lelkesedéssel belépnek, valami idegenszerű újítás akar lenni; ne gondolják, hogy ez valami pietisztikus vagy szentimentális ajátoskodásnak a melegágya, amely tulzókat, rajongókat nevel, avagy a világi ifjuságot papi és szerzetesi életmód korlátjai közé akarja szorítani. Mindez távol áll a Mária-kongregációtól.

A Mária-kongregáció nem akar nevelni szerzeteseket avagy papokat az önkö gyermekeiből, de rajongókat sem avagy beteges érzéköket, hanem igenis nevelni akar igazi katolikus férfiakat.

Semmi egyebet nem akar, csak az igazi keresztény életre akarja gyakorlatilag öntudatosan rávezetni őket. Hogy a Krisztus vallása legyen az ő életét elemük, legyen világító faktyájuk, legyen mozgató erőjük. Hogy egészen katolikusok legyenek, a szívükben, az eszükben, az életükben. Necsak a templomban, hanem az iskolában is, otthon és künn a világban. És majd akkor is, ha az egyetemre mennek, ha a hivat-

Mai lapunk 6 oldal.

lokba lépnek, ha családot alapítanak — mindig és mindenütt Krisztus uralkodik bennük, az ő parancsai legyenek legfőbb törvényeik — ezek vezessék őket tisztán és sértetlenül a világ csábításán és kísértésén keresztül.

Természetesen, ez a Mária-kongregáció buzdítja őket az imádságra, különféle ájtatosságokra, gyónásra és áldozásra, de mindezek az a célja, hogy legyen erejük keresztény módon élni, a keresztény erényeket gyakorolni, a bűnt kerülni. Igen, a Mária-kongregáció arra akarja őket megtanítani, hogy öntudatosan, meggyőződésből legyenek vallásos emberek, hithű katolikusok, akiknél a vallásosság nem üres szentimentalizmus, nem templomba zárt valami, hanem szívből fakadó meggyőződés, amely a templomba is elvezet bennünket, az oltárhoz is, a szentségekhez is, amely imádságra is készít, de amely velünk van akkor is, mikor kimegyünk a templomból, velünk az utcán, a társaságban, a jó barátok között, velünk az élet veszélyeiben, küzdelmeiben és kísértéseiben, amely erőt ad nekünk állásunk kötelességeinek pontos teljesítésére, a szív bűnös indulatainak és szenvedélyeinek leküzdésére, az igazi engedelmeség, alázatosság és tisztaság gyakorlására, az élet csapásainak elviselésére, amely egy szóval lelkünknek erőt, nyugalmat és békét ad az életben és halálban egyaránt.

Ezt akarja a Mária-kongregáció és semmit mást, és ezért állítja az ifjúság elé ideál-eszménykép gyanánt a Szeplőtelen Boldogasszonyt, az egész kereszténység ideálját; ezért nem kíván a kongregánistától semmi más ígéretet, mint azt, ami minden katolikus embernek szent kötelessége, hogy egész életén át a Szeplőtelen Boldogasszonynak és az ő szent Fának hű gyermeke, hű szolgálója legyen.

De éppen ezért örüljenek a szülők és nevelők, hogy gyermekeik és növendékeik körében megalakult ez az áldáshozó Mária-kongregáció. Mert kevesebbet fog gondolni az aggodalmuk az ifjúság jövőjét illetően. A Mária-kongregáció ugyanis életerős, egészséges ifjúságnak a fellegvára. Ez jellemeket nevel és erős akaratu ifjúságot, a mely nem inog meg, mint a nádszál, minden szellő fuvalmára, hanem az élet ingoványai között is megtalálja az elvek gránit köveit, amelyek biztosan megállnak.

Ez erényes és tisztaszívű ifjúságot nevel, amelynek arcáról nem hervasztja le az érzékiség tüze az ártatlanság virágát már bimbó korában. Ez vallásos ifjúságot nevel, amely akkor sem feledkezik meg Istenről, imádságról, templomról, szentségekről, mikor lerázza magáról az iskola porát.

Ez ifjúságot nevel, amely tud lelkesedni eszményekért, amely tud uralkodni önmagán, a mely hű kötelességeinek teljesítésében, — következésképpen amely az élet minden viszonya között megállja helyét, megőrizi lelke egyensúlyát, szívének békéjét és nyugalmat.

Örüljenek tehát a szülők és a nevelők, mert ez a Mária-kongregáció megóvja az ifjúságot attól a veszélytől, amely sajnos, manapság már oly széles körben kerítette hatalmába az intelligens ifjúságot. Megóvja attól, hogy ne legyenek már életüknek legszebb éveiben blazirt, éltunt, korán megőregedett, elfonnyadt, kiélt, világfájdalommal és elégedetlenséggel telt emberek, hanem egészséges életkedvvel és letelevőltélt ifjak, akik bátran, elégedetten és lelkesen tekintenek az életben rájuk váró feladatok és küzdelmek elé.

Igen, kedves ifjak a Mária-kongregáció mind-ézt önökben is művelni fogja, — de csak egy föltétel alatt. Ha igazi kongregánisták lesznek.

Ha nem csak külsőleg lesznek a Mária-kongregáció tagjai, hanem valóban igyekeznek Szűz-Mária szellemét lelkükbe fölszívni. Mert önök a mai naptól kezdve föltárgadott gyermekei, fölsküdtött lovagjai és katonái lesznek a boldogságos Szűznek. Tehát kell, hogy ő legyen önök előtt az ideál, az eszménykép, akit csodálnak, akiért lelkesednek, akit szeretnek, akit utánozni, követni igyekeznek.

A Boldogasszony a kongregánista eszményképe. De ez a Boldogasszony a Szeplőtelen Szűz, Immaculata, reá alkalmazza az Egyház az Irás szavait: Macula non est in te. Aki tehát őt akarja utánozni, követni, annak nem szabad szeretnie a maculát, a lélek szennyeit, a vétkeket, a bűnt: annak arra kell törekednie, hogy az ő élete is minél tisztább, minél macula nélkül valóbb legyen.

Ez a Kongregánista első erénye: a szív tisztasága.

De ez a Boldogasszony nemcsak Szeplőtelen, hanem malasztal teljes Szűz is! A malaszt az Isten természetfölötti kegyelme, amely nélkül az ember Isten előtt nem lehet kedves. Malaszt nélkül nem is igen lehet erény, de ha van is, a malaszt nélküli erény és tisztaság olyan mint a szem, amely elvesztette világát, olyan mint a virág, amelynek nincs illata, olyan mint a téli nap-sugár, melynek nincs melege.

A kongregánistának arra kell törekednie, hogy az Isten malasztját biztosítsa magának, hogy az Isten malasztja járja át szívéet s tegye illatossá erényét, fénylővé tisztaságát, kedvessé ártatlanságát. Ezért kell szeretnie és buzgón gyakorolnia az imádságot, ezért kell gyakran járulnia a szent-

ségekhez: mert a szentségek és az imádság az isteni malaszt csatornái.

De a kongregánista eszményképe a Boldogasszony egyszersmind az Urnak alázatos szolgáló leánya, aki engedelmességgel hajlott meg mindig Isten akaratára előtt és azt a legfőbbkétebben igyekezett teljesíteni.

Ime, ifju barátaim, az alázatos engedelmes-ség a kongregánista harmadik főerénye — engedelmeskedni a szülőknek, a tanároknak, pontosan teljesíteni tanulói kötelességeiket: mert ez az Isten akaratára, e nélkül nem lehetnek igazi gyermekei az alázatos Szűzanyának sem.

Sőt engedjék meg ifju barátaim, hogy éppen itt figyelmeztessenm önéket arra a rendkívüli felelősségre, mely önökre, mint a Mária-kongregáció megalapítóira hárul. Önöktől függ ennek a kongregációnak sorsa, jövője, önök fogják a kongregációnak a jó hírnevet megszerezni ebben a városban és ebben az intézetben, — vagy pedig azt diszkreditálni fogják. És pedig első sorban az által, ha az épp most említett alázatos engedelmes-séget gyakorolják vagy sem. Mert ha a szülők és a tanárok látni fogják, hogy a kongregánisták a legszorgalmasabbak, a legengedelmesebbek, minden tekintetben a legkiválóbbak — ez fogja a kongregációnak az általános elismerést és tiszteletet kivívni.

Míg ha az ellenkező történék — a mitől az Isten óvjon — ha elhanyagolják kötelességeiket, tanulmányaikat, esetleg magát a kongregációt érhetné a vád, hogy ez vonja el önöket hivatásos kötelességeik teljesítésétől. Ezért ifju barátaim, ma midőn a kongregációba lépnek, egyszersmind az az ünnepeles elhatározás is járja át lelküket, hogy igyekezni fognak mindig a legelsők között lenni az iskolában, és a legjobbakkal együtt lenni a szülői házban.

A kongregánista eszményképe a Boldogasszony, a ki nemcsak a Szeplőtelen Szűz, nemcsak az Ur alázatos szolgáló leánya, hanem egyszersmind Jézus Krisztusnak áldott anyja!

Az anyai szeretet mindig a legnagyobb, a legáldozatkészebb e földön, oly annyira, hogy meg az Isten is a Szentírásban, hogy szeretetének nagyságát irántuk feltüntesse, — az anya szeretetéhez hasonlítja ezt.

De minő szeretet lángolhatott azon anyának szívében, a ki az asszonyok legszentebbje és legfőbbkétebbje volt! És minő szeretet egy oly gyermek iránt, a kit az égből nyert szívébe, a kiből egyszersmind Megváltóját, Üdvözítőjét, Istenét tisztelte!

Ha valaha e földön két szív össze volt

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Az első dal.

I.

Tavas volt.
Az ég nefelejcskék tengerében fehér bárány-felhők uszkáltak, a fák rügyei fakadoztak s örömmel illatoztak a virágok . . .
Tökéletes tavasz volt s én tizenhatéves diák!
Tarka pillangók repdestek előttem, majd ingerlően kerülgettek kalapomat, mintha egyéb szándékuk se lett volna, csak hogy elfogassák magukat.
Ha csak az kell! . . .
Egész megfeledkeztem arról, hogy már nagy diák vagyok, akihez már nem illik a lepkefogás. Mindegy. Hirtelen leaptam szalmakalapomat . . . és puff! már alatta is csapodott egy rakoncátlan pillangó. Alig végeztem el az ügyes fogást: Ducika állt előttem.
Szégyeltem magamat. Azt hittem, ki fog nevetni. Zavaromban a földön fejelettem kalapomat s pirulva állottam előtte.
— Ducika, maga az? — dadogtam.
— Én vagyok.
— Jó napot! — s iparkodtam fölvenni el-ejtett kalapomat.
— Hát maga mit csinál itt, Pista? . . . Hires poéta ur . . .
— Hogyan? . . . Olvasa? . . .
— Hogyne! a lányok már mind olvasták. Látja, ott van Sárka. Virágot szed. Kijött velem. Ketten jöttünk. Ő is olvasta.

— Hü! Annyian olvasták? Akkor csakugyan hires poéta vagyok.
— De mennyire! — erősítette Ducika. Kezében egy divatlapot tartott. Ebben jelent meg az én első költeményem.
— Hát tudja, a költemény igen csinos, de . . .
— De?
Ducika kissé elpirult s zavartan tekintgetett maga körül. Az a „de“ pedig roppant furta az oldalamat s igen kíváncsi voltam megtudni, hogy mit akar még mondani.
— No tudja hát . . . hát . . . no . . . izé . . . én még szeretnék magától valamit kérdezni . . .
— Csak tessék!
— Hát azt akartam megkérdezni . . . Ugy-e egy leányról van szó abban a költeményben?
— Egy kis szőke leányról . . .
— Hát tudja, én azt szeretném tudni, hogy ki az a szőke lány, mert a többi is szőke.
— Hogy ki lehet?
A kérdés meglepett. Erre valóban magam sem gondoltam. Hm! Hát kihez is írná a verseit egy tizenhatéves poéta? Az ember elolvassa Petőfi költeményeit, gyönyörködik tompa virágregéiben, azonkívül elolvass még néhány „modern“ verset első csúkról, első szerelemről, hulló esőről, virágos tavaszról, aztán . . . aztán . . . maga is ír költeményt. Beküldi egy lapba.
A vers megjelenik. A boldog ifju poéta szédülni kezd.
— Istenem! Ez nem lehet valóság! Tündérelőm az egész . . .
De hát ki is lehet az a kis szőke lány? . . . Erre kellett volna most megfelelnem. Hiába! Nem tudtam.

Ducika a kíváncsiságtól szinte lázzal faggatott most feleletet:
— Mondja meg nekem! Ne féljen, nem ártalom el senkinek.
De ha magam sem tudtam! Istenem! Ha magam sem tudtam!
Ducika szép szeméibe néztem, mintha onnét akarnék valamit kiolvasni. Tekintetem azután önkéntelenül szép, aranszőke hajára esett; — annak a kis szőke leánynak a hajára . . .
— Mondja meg már, mondja meg! Sugja a fülembe. Siessen. Sárka erre tart. Mindjárt itt lesz . . . Akkor meg talán még úgy se mondja meg. Ugy-e?
Megakartam mondani. Azt, hogy ő az. De hiába! Nem volt bátorságom.
Sárka ezalatt egészen közelünkbe ért. Nagy virágokréta volt kezében. Maga szedte.
— Mennyi virágot van, Sárka! — szólt megfordulva Ducika. — Milyen szép!
Én kalapomhoz nyultam s megbilenttem:
— Jó napot, Sárka!

II.

Egy napon Magda hugom kellemes hírrel lepelt meg:
— Te, Pista! Délután vendégség lesz nálam. Eljön a Zsuzsika, a Sárka meg a Ducika . . .
— Ducika?
— Igen Ducika. De mért csodálkozol ezen? Hisz többször volt már nálunk . . .
— Persze, persze — feleltem kitérőleg. — Nem csodálkozom.
— De te megütöközöl . . .
— Ugyan, kérlek!

forrva a szeretet által elválaszthatatlanul: úgy ez a bold. Szűzanya szive volt az ő legszentebb fiával, Jézus Krisztusával.

Es épp azért is eszményképe ő a kongreganistáknak; hisz a kongregációnak is az a végső célja, hogy az önk szívet összeforrasza Krisztussal; hogy Krisztus legyen az önk mestere, vezére, élete, hogy szívük egész szeretetével szeressék Krisztust és mindazt, ami Krisztusé, az ő egyházát, az ő tanítását, az ő könylatkozatását, — hogy valóban christianus-ok legyenek, nescak a templomban, hanem künn az életben is — egy szóval, hogy a Krisztus, mint ojtóág megfogamzék lelkükben, hogy a mai gyümölcsötjes sikerüljön, hogy ezek a beojtott csemeték megteremjék a legneembabb gyümölcsöket: a Krisztus szellemétől áthatott, kegyelmétől megszentelt keresztény életet és halált.

De be kell fejeznem beszédemet. A kongreganista eszményképeknek, a Boldogasszonynak még egy tulajdonságáról kell megemlékeznem. A Boldogasszony a magyarok Patronája. Az a szent király, a kinek hanvai épen ebben az ő városban lettek eltemetve, hazáját, nemzetét ajánlotta föl az ég királynéjának, a ki elfogadta ezt a homágiumot, pártfogásába vette a kis magyar népet, védte, ovtá századokon át, — viszont a magyar, ebben a pártfogásban bizva és csak a Szűz Mária jöbbségének ismerve el magát, védte meg nemzeti önállóságát, függetlenségét minden hatalommal szemben.

Kedves ifjak, midőn önk a Mária-kongregációba lépnek, tulajdonképen az első magyar szent király, Szent István végrendeletét teljesítik. Önk is beállnak a Mária jöbbségei közé, miként szent István követte, ezt tették szt. László, Nagy Lajos és a Hunyadiak. Felújítják magukban dicső őseink szellemét, a mely a magyar népet évszázadokon át a kereszténység védőbástyájává avatta. Hazaszeretettüket, magyar szellemüket jobban nem is bizonyíthatnak be, mint azáltal, ha a legdicsőbb, a legnagyobb magyarok példáját követik. Hazáknak és népünknek nagyobb szolgálatot nem tehetnek, mint ha az ősi magyar szellemet igyekeznek újra felvirágoztatni.

Oh meg vagyok arról győződve, hogy a mai napon onnét a magasból nemcsak a Boldogasszony, hanem a magyar szentek is örömmel és vigasszal tekintenek le ide, erre a városra, Szent-István sírhalmára, a melyen ezer év után is a régi magyar szellem üde virága nyílik ki a Mária-kongregáció megalakulása által. És ahány

szent és boldog a magyar hazából a mennyei királynét csak körülveszi, az mind önkre kéri ma áldást, kegyelmet, malasztot, hogy a mit megkezdenek, abban kitartók, állhatatosak maradjanak mind haláláig. Amen.

UJDONSÁGOK

— **A helybeli belvárosi kath. kör felolvasó-estélye.** Ha a kath. kör csütörtöki diadalára visszatérünk, csak büszkeség és öröm töltheti el lelkünket. Az az előkelő közönség, a mely a főgimnázium hatalmas dísztermét zsúfolásig megtöltötte, hogy az érdeklődők jelentős része kénytelen volt kívül maradni; a midőn együtt lártuk városunk színe-javát, ugyszólván mindenkit, a ki a szép és nemes iránt érdeklődni tud: mindez oly népszerűsége és közkeveltsége vall, a minőhöz hasonló csak nagyon kevés társaskörnek juthat osztályrészlül.

Önkmenetül arra kell gondolnunk, hogy itt egy melyebb ok fűzi az összekötő kapcsokat: a keresztény eszmének, a keresztény regenerációnak diadalmas előnyomulása, a mely ott pihent a szívekben eddig, de érzí, hogy a pihenés, az alvás nem lehet az ő sorsa, hanem kell, hogy kitörjön és eget kerjen.

Mekkora utat tett meg a kath. kör hét esztendő alatt, 1896. december 13. óta, mikor *Kiss Arisztid*, a kör első lelkes tárja az első felolvasó estélyt összehozta.

Akkor, hét évvel ezelőt, alig volt az egészen ifju katolikus körnek baráta a városban. Buzgó létesítői, első vezetői serényen, csaknem félve tették meg az első lépéseket, kísérve sok kicsinylőt, sok gyanakvó szem tekintetétől. Csak a Mindenható jószágos szemé örködött éheren a fölött az intézmény fölött, melyet ma az ő segítségével nagyra nevelt, erőssé tett, mely tegnapielőt imponáló nagyságában jelent meg a város intelligens közönsége előtt a esztéri rend nagytermében. Negyven-ötven ajak hirdette lelkesülten a „Vértanúk dalá”-ban azt a szellemet, mely Krisztus szelleme, a legtisztább, a legszenctebb idealizmus, melynek diadala hitára bizonyly „vigadnak fenn az angyalok.”

A programmi minden egyes pontja a rendezőség ügyességét és tapmatat dicséri. Schwarzbach Flóra úrhölgy művészi zongorajátékának hatásáról nem említenk egyebet, mint a közönség lelkes tapsolását, melynek hatása alatt játékát még egy számmal meg kellett toldania. A honvéd zenekar-

ról csak újra azokat a dicséreteket kell említenünk, a melylyel annyiszor halmoztuk el köteleesség-szerűleg. Játéka a megrázó erőnek s az odaadó lágyágnak változataiból állott. A bámulatos egyöntetűség, a mintaszerű fegyelmerttség oly meglepően nyilvánul, hogy nem csodálhatjuk a vonzerőt, a melyet városunk legelőkelőbb közönségére gyakorol. *Macskássy Róza* kisasszony felolvasásáról szintén a legőszintébb elismeréssel kell szólnunk. Svéd Krisztinának, a női uralkodók példánytépének életét mutatta be, úgy is mint nóét, mint uralkodót, mint tudóst s mint a protestánsból katolikussá lett hívallóét. Kedves változatossággal vegyítette felolvasásába svédországi tapasztalatait. *Stylusa* művészi, könnyen folyó s mindig érdekes. — Utoljára szólnak az előadás fővezéregéről, az énekkar nagyszerű szerepléséről. Az imponáló erővel működő férfiak pompás kiegészítést nyert a hozzá csatlakozó harminc tagból álló hölgykarral. Felvonulásuk a tavasz érkezése volt, mely báj, kellemet kölcsönzött a kör működésének. Maga az ének igazi, őszinte kifejezése s a martyrok sziklaszilárd hitének, kik a halált megvetve, bátran néztek a vadállatok szemébe, hogy lelkük ideáljáról, Krisztusért piros véruket ontsák. Az előadás egyöntetűsége, imponáló ereje mindenkit meglepett. A tiszta, csengő női hangok, a férfiak meglepő párosulva elragadták a közönséget. Nagy Zsigmond kellemes, fülbemászó bariton-és Kecskes Elek érces tenor sólói természetesen óriási hatást keltek. A tapsvihár oly elemi erővel zúgott fel, hogy a darab második felét meg kellett ismételnünk. Legmelyebb elismeréssel kell adoznunk dr. *Kincsel* Ferenc karnagy vezetésének, a ki bámulatos türelemmel és odaadó lelkiismeretességgel tanította be a darabot és sikereinek számát egy ujjal gyarapította.

Mit mondjunk még a hatásról? *A kath. kör tagjai egyértelmű lelkeséssel halárhozták el, hogy még az őszig felépítik a kör nagytermét, a mely képes lesz befogadni azt a hatalmas közönséget, a mely a kör működését kíséri.*

— **Kinevezés.** A fejrővámgyei Szt.-György közkórháznál lemondás folytán üresedésbe került két alorvosi állásra báró *Fiáh Pál főispán dr.* Stein Lipót szolnoki kórházi segédorvost és dr. *Lévai Ödön* budapesti lakost nevezte ki.

— **Elintéztet lovagias ügy.** A Vörösmarty Mihály tornatanár és *Kövéry György* közséhad-seregbeli hadnagy közt felmerült affér békés uton elintéztet nyert. A kölcsönös félreértések kimagyarázattván, a kissé felfújt ügy befejeztetett.

— Nem is ingerkedett többet.
— Remélem, itthon maradsz . . .
— Nem.
— S miért nem?
— Csak. Azért . . . Mit keresek ilyen unalmas leánytársaságban.
A városra mentem most is ki. Délutáni idő volt, de olyan szép, mint néhány nappal ezelőtt.

Ducikán járt az eszem s szerelmem problémáját akartam megfejteni. Es felvettem a kérdéseket:

— Szeret-e engem Ducika?
— Szeretem-e én Ducikát, vagy csak szulmáláng-e az egész?

— Megszerettem-e magamat, hogy a boldogságot énekeljem meg? Abrándítsam-e őt ki magamból, hogy a boldogtalanságról dalolhassak?

Talán ha igazi költő lettem volna, töprengéseim legutolsó pontját választom, mert az embereknek jobban tetszik, ha valaki boldogtalan, mintha boldog. Mégis a boldogságot választottam.

— Duci szeret. Ez világos. Ha nem szeretne, nem vitte volna magával versemet és nem kérdezte volna oly kíváncsisággal, hogy ki az a kis szőke leány? . . . Hamis kis leány! Azt szerettem volna bizonyosan, hogy azt mondjam: ő az! . . .

— Elgondoltam: most már a leányok hügomnál lesznek. Hazá akartam menni, de előbb valami ürügyet kerestem a hazamenésre.

Az ég mindig megsegíti a megszorultakat. Engem is.

Sűrű fekete felhőket hozott a szél. Az ég beborult s az eső csepegni kezdett.
Haza siettem.

. . . A lányok csakugyan otthon voltak. Ducika is Őrültek, hogy eljöttem.

— Itt a Pista! Itt a költő! — kiáltották. Istenem, milyen híres lettem!

Ducika a zongoránál ült s ő látszólag nyugodt maradt. Hamis kis lány!

De csodálót! Most, hogy közelemben volt, már nem éreztem magamat arra elég bátorinak, hogy a szemébe mondjam:

— Maga az! Maga az a kis szőke leány!
Egy pillanatra magunkra maradtunk. Ekkor meg is kérdezte:

— Hát most se mondja meg?
Csak két szót kellett volna mondanom, vagy csak egyet, de nem mertem.

Erre, mintha kissé megharagudott volna. Hirtelen játszani kezdett. S dudolta hozzá a szöveget:

Szeretlek édes angyal,
Mindig szeretlek . . .
Szívemben hordom hálkál,
A te szent nevedet!

Az én dalom volt! Az én első dalom!

III.

A vasárnapi miséről hazatért már mindenki, a kisváros lakói, a lányok, az iskolásfiúk. Legfeljebb egy-két áhitatos öreg asszony duruzsolt halkan imádságát a templom csendjében.

Dél felé járt az idő. A boltosok siettek üzleteiket bezárni. Egy-néhány már csukva is volt. A nap erősen sütött, akárcsak nyár lett volna. Néha-néha egy kevés lanyha szellő csapta meg arcomat: a tavasz lehellete.

Egyszerre csak azon veszem magam észre,

hogy Ducikáék háza előtt vagyok. Csinos kis földszintes ház, nagyon tisztán tartva. Meglátszott rajta, hogy nem egy generációnak nyújtott már kellemes otthont.

Nem voltam érzélgős fiu, hanem a házacska látására megdöbbant a szívem . . . Hátha meglátnám most Ducikát!

Zongora-hangokat hallottam. Tiszta csengő éneket is.

Közelebb húzódtam az ablakhoz s benéztem a szobába. Ducika ült a zongoránál s énekelte:

Szeretlek édes angyal,
Mindig szeretlek . . .
Szívemben hordom hálkál,
A te szent nevedet!

Szinte megdöbbentem. Az ablaktól gyorsan félre mentem, nem is hiszem, hogy meglátott. Most már biztos voltam a felől, hogy Ducika szeret. Délután ismét kimentem a városra. Vasárnap mindig sokan vannak ott. Gyermekek, akik játszanak; eszédek, akik egyenruhás bicskikkal sétálnak; és öregek, akik elduskulátnak. És ott volt Ducika is.

Másodszor dobbant meg a szívem!
Köszöntem neki s ő oda jött hozzám.

— Nos? Hát még mindig nem mondja meg? — kérdezte tőlem.

— De megmondom, Ducika. Maga az . . . Maga az a kis szőke leány! . . .

. . . Hát ez volt az én első dalom és első szerelmem története. Ez volt az én első vallomásom. Ez volt az én első igazi tavaszom.

Szentiványi Ernő.

— **Eljegyzés.** Zalka János helybeli lakos, szolgabírói tisztviselő eljegyezte Polczér János helybeli lakos szép és kedves leányát, *Mariskát*. Gratulálunk!

— **Adományozás.** A helybeli könyvnyomdások szakegyesületének dr. *Viszota* Alajos, az Egyházmegyei könyvnyomda igazgatója 25 koronát, *Tólk* Arthur lapszerkesztő 10 koronát adományozott. Az adományokért hálás köszönetet mond a szakegyesület *elnöksége*.

— **Ismét vonatösszeállítás.** A vasúti szerencsétlenségek krónikája ismét gazdagabb lett egy esettel. Ma hajnalban a 240 és 225 sz. teher szállító vonatok Szántód és Szemes községek között összeütköztek nyílt pályán s *hét tehertömeg* összetört. A vonattal utazott Hammer Ferenc helybeli lakos fékezé is, a ki mindkét kezén, fején s egyéb testrészein súlyos sérüléseket szenvedett. Ma reggel a sebesültet beszállították a Szent-György kórházba, a hol lapunk zártáig ki hallgatható nem volt. Állapota aggasztó, a meny nyiban a sérülések súlyos természetűek. A helyszínen most folyik a vizsgálat, mely hivatta van a tényállást s az esetleges mulasztásokat konstataálni. A vizsgálatot a tabi járásbíró vezeti.

— **Gyászrolat.** Részvételt vettük a gyász-hirt, hogy *Czajlik* Ferenc uradalmi intéző f. hó 27-én reggeli 4 óra körül életének 56-ik, boldog házasságának 16-ik évében Seregélyesen az Urban elszenderült. Az elhunytnak földi maradványai f. évi március hó 29-én délután 2 órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a seregélyesi sírkertben nyugalomra helyeztetni. Özvegyén kívül 8 gyermek s kiterjedt rokonság gyászolja.

Németh Zoltán álete 27-ik évében, rövid szenvedés után tegnap hajnali 4 órakor elhunyt. A megboldogultat ma d. u. fél 5 órakor temették el a Szechenyi-utca 2. sz. gyászházából a szent Kereszt-ről nevezett (sóstói) sírkertben.

— **A székesfehérvári ipartestület kebelében alakult „Agg iparosok segélyező pénztára”** március 29-én d. e. 9 órakor az ipartestület hivatalos helyiségében (Jókai-utca 2. sz. a.) tartja rendes évi közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Az évi jelentés felolvasása. 2. Az alapszabályok értelmében alelnök, három választmányi tag megválasztása. 3. Az évi zárszámadás jóváhagyása iránti intézkedés. 4. Indítványok.

— **Közigyelei tárgysorozat.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. évi március hó 30-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Városi tanács előterjesztése a gyalogsági lakotanya építésénél alkalmazott építési ellenőrlés ügyében.
2. Városi tanács előterjesztése a bicskei-székesfehérvári-sárbogárdi helyi érdekű vasútványüzemeltetésének kamat-közelese tárgyában.
3. Városi tanács előterjesztése Rosty Mária végrendeleti hagyományáról.
4. Városi tanács előterjesztése a város belterületén előforduló fuvarozások vállaltatba adása tárgyában.
5. Városi tanács előterjesztése a honvéd lakotanya udvarán levő kut helyreállítása tárgyában.
6. Városi tanács előterjesztése a Papnövelde-utca rendezése tárgyában.
7. Városi tanács előterjesztése a megtartott pénztár vizsgálat eredményéről.
8. Városi tanács előterjesztése a belvárosi kántor teendői szabályozása tárgyában.
9. Városi tanács előterjesztése Kovács Ignác telekeldarabolási ügyében.
10. Városi tanács előterjesztése Csáder János műszaki segéd feladásának felmérése tárgyában.
11. Városi tanács előterjesztése Jungvirth Simon tanító szabadság-idejének meghosszabbítása tárgyában.
12. Városi tanács beterveztelt Pozsony szab. kir. város községe felirát az egyesülési és gyűlékezési jognak törvényhozási útján leendő szabályozása tárgyában.
13. Városi tanács előterjesztése az aggintézetű elemzés és kenyér szállítására vonatkozó árjelzés eredményéről.
- 14.—20. Az 1903. évi III—IX. t.-cikkkel kihirdetése.

— **Zirci templomrablás.** Baterna Florianna tolvaj asszony a napokban Zircen jártában kezéhez kerítette egy vigyázatlan alkalommal a templom kulcsát s éjszaka besurrant a nagytemplomba, honnét az ékes oltárterítőket s néhány értékes egyházi felszerelési tárgyat magával vitt. A rablást reggel észrevették s a nyomozás a menekülő asszonyt hamarosan kézrekerítette, kinél az összes hiányzó tárgyakat megtalálták.

— **Szél a kártyabarlangok ellen.** Széll Kálmán rendeletet adott ki a nyilvános helyen való kártyázás ellenőrzésére. Ugyanis állandó szokás,

hogy egyik-másik vendéglős vagy kávéháztulajdonos a kártyázó társaságnak, mely tiltott játékot űz, olyan szobát adott, ahová a rendőrség felügyelete el nem érhet. A helyügyminiszter ennek megakadályozása végett elrendelte, hogy nyilvános helyen a kártyaszobák a főhelyiségben legyenek, hogy a kártyázókat a rendőrség ellenőrizhesse. Kártyázási célokra a separé-k rendelkezésre bocsátása tilos.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelek és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

A fogházfelügyelő ügye.

Mindenekelőtt konstatálnunk kell, hogy a fogházfelügyelő dolgait tárgyaló közlemény megjelentése után a találgatások áradata megindult. Vannak, a kik azt hiszik, hogy a közlemény e lap antiszemita irányában leli magyarázatát s ama meggyőződésüknek annak kifejezést, hogy ha Lengyel (Lówy) Dávid keresztény, pláne katolikus volna, a kérdéses cikk nem látott volna napvilágot. Mikor azonban ezt állítják, szívesen meglepedeznek arról, hogy e lap akkor is felelettel tilakozó szavát, midőn keresztényről, pláne katolikusról, sőt még akkor is, midőn papról volt szó. Ez az állítás egyébként is annál könnyebben megcáfolható, mert hisz sokkal több keresztényrel szemben volt már alkalmunk a kellemetlen igazságot publikálni, mint zsidóval szemben s akkor senkinek sem jutott eszébe vlagga kürtölni, hogy e lap csak a keresztényt üti a bűnösben.

A másik véleményt a „*Székesfehérvári Hírlap*” c. helyi lap reprodukálta: a midőn így ír: „... annyit mégis köteleességünk konstatálni, hogy *Pongrácz Jenő budapesti főügyész nem ő mialta, hanem a vándor idősorokról szemlére jött le és miniatúr Lengyel Dávid fogházfelügyelő ellen a miniszteriumhoz többrendbeli névelten feljelentés érkezett, a szokásos revoas szemlén kívül egyuttal Herteleny Pál miniszteri szemellenőrel megvizsgálhatta annak ügyeit, ki azonban semmiféle visszaélt nem talált. Az pedig, hogy Lengyel Dávid hogyan nevelteti gyermekeit, családja hányszor eszik napjában, talán meg sem tartozik a közgyűléshez...*”

Hozzászoktunk már, hogy lapjársunk szívesen szítja az átkos közös ügyes rendszert, a korrupciót általánosságban, de mindannyiszor óvatos, tapintatos, körültekintő, ha egyes konkrét esetekről van szó. Mint sajtóorganum szívesen megelőgszik a hivatalos kommunikékkal, a melyeknek értékét nem talogtatja, pedig méltó utánjárásal gyakran szerezhette meggyőződést a hivatalos életben divó bürokratikus szűklatókörről is. Tízszetben tartjuk lapjársunk véleményét, bár midőn ez esetben azzal egyet nem értünk, ugyanakkor az illetékes hivatal véleményével is szemben találjuk magunkat. E lap munkatársra ugyan tegnap felkereste hivatalos helyiségében *Ujházy* Sándor kir. főügyész helyettesét, a ki a legnagyobb készséggel mondta el véleményét általánosságban, de ez ügyre vonatkozólag is. Szerinte a fogház ügye, az ennek kapcsán előforduló fejelemly esetek, szabálytalanságok, talán visszaélések is a hivatalnak annyira belügyeit képezik, hogy a sajtó hozzászólási jogát nem tartja indokoltnak, mert *egyéni véleménye szerint* ez közügy nem képez; ezeknek a nagy nyilvánosság előtt való periraktálása a közjó előmozdítását nem célozhatja. Maga a hivatali ügymenet a maga ellenőrzési rendszerével már magán viseli a nyilvánosság jellegét, mert a szerint, amint szükségesnek bizonyul, az ügykezelés egyes részeit a teljes nyilvánosság előtt folynak le, s ha vannak dolgok, a melyek tisztán a mindig több egyén által gyakorlati ellenőrzés tortúráján mennek keresztül, ezt mindig a dológ természete kívánja meg s e tekintetben mindenkor törvény vagy törvényszerű rendelet szabja meg a teendőik nyilvánossági körét.

Mielőtt a felvett fonál nyomán tovább haladnánk, e pontnál megállapodunk. Véleményünk szerint e fogalom: *közügy*, annyira tág, hogy e

fogalomkörből a megtorló igazságszolgálatás egyik lényeges szervét rövidesen kiközösíteni vajmi nehéz. A fogház állami intézmény, az állam s így az állam alkotó elemeinek közpénzén tartatik fenn. Szervezeti szabálya nyilvános, tehát az intézet belélete is nyilvános, már a mennyiben a fogháznak célját, rendeltetését, az erre szolgáló eszközöket, az eszközök alkalmazhatóságát országos köztörvény avagy a parlamentnek minden eszekevesében felelős magyar miniszter törvényerejű rendelete szabályozza. Ily közintézmény keretén belül tehát a hiba, a tévedés, szabálytalanság avagy a visszaélés nem magántermészeti, szoros kapcsolatban van a közérdekkel, mert akár egyesek, akár az egyesek többsége vagy teljesége, maga az állam szenvedje a kárt vagy jogséremlnet, soha sem az egyénben, hanem az egyén által képviselt, joggal és bizalommal felruházott *közintézményben* keresendő a megtorlás. A köz-tisztviselő hármely ügykörben, de mindenkor az állam érdekeit, tehát mindnyájunk érdekeit szolgálja s így *chéz hozzájárul* a sajtónak nemcsak hogy joga de kötelessége is. Vannak ugyan személyi ügyek, a melyek épen a közérdek szempontjából kímélettel kivánnak, de ez csak akkor jogosult, ha a hivatolt többség eljárása teljesen megnyugtató.

Ez utóbbi állítás, illetve vélemény illusztrálására nagyon is aktuális esetet hozunk fel. Tudomásunk van arról, hogy *Lengyel* (Lówy) Dávid nem lévén megelégedve eddigi lakásával, tágasabb lakrészt kért. A lakosztálya áll: *3 tágas szobából, egy előszobából, konyhából s a szükséges mellékhelyiségekből*. Ehhez kért még két szobát, melyet eddig a törvényszék nem használt. A kérelméhez joga van, egyet azonban a többség joggal kívánhat meg: *az őszinte igazmondást*. Ez a bizalom alapja. *Lengyel* fogházfelügyelő ezt nem tette. Kérélmének indokolásában ugyanis hivatkozik *7 élő gyermekére*. Igaz ugyan, hogy *Lengyel* fogházfelügyelő *7 élő gyermekkel* dicsekedhetik, amde nem szabad felednünk hogy két felnőtt fia Budapesten van hivatalban, egy lánya szintén Budapesten van férjével, két fia pedig városunkban visel közhivatalt s így csak két gyermek van tulajdonképen a családó atyai felátóltósága alatt. Ezt az indokolást *Ujházy* Sándor kir. főügyész helyettes elfogadta, azt megerősítette véleményes jelentésében s csakis így, a való tényállásnak meg nem felelő véleményezés alapján teljesítette az igazságügyminiszter a kérelmet. Lehet, hogy meg az ügydarab nem érkezett le, de a kedvező intézés a múlt héten megtörtént. Kétségtelen tény ez esetben, hogy *Lengyel* (Lówy) Dávid nem a való tényállást használta fel indokulásul; *Ujházy* kir. főügyész pedig jóhiszeműleg vagy joakarattal hozzájárult chéz s így a miniszterium nem tiszta kép után intézkedett.

A fogházfelügyelőnek, mint imokai rangban levő egyének kevés egy kényelmes, *3 szobás* lakás. Kér és kap nagyobb hámis uton. Valjon ha az ügyésznek valamelyik imoka vagy család-jára való hivatkozásával a törvényesnél nagyobb lakbért kérne, véleményezné-e a főügyész ur? Alig hisszük. És elmondhatjuk, ha ezt az esetet a kérelem beterveztése előtt publikálja a sajtó, *Lengyel* fogházfelügyelő kényvéne alig nyert volna kedvező elntézés. Nem jogosult-e a sajtó igazságérzetten nyugvó felszólalása ily esetben?

Tovább megyünk a főügyész ur véleménye kapcsán. *Ujházy* főügyész ur kijelentette, hogy *Pongrácz* Jenő kir. főügyész *Herteleny* szemellenőr közbenjöttével részletes vizsgálatot tartott s nemcsak hogy *mindunt a legnagyobb rándbu talált, sőt pl. a raktárban löbbelét konstatált*. Nincs okunk kételkedni egy ilyan komoly, tekintélyes fertiu kijelentésében foglalt állítás valódságában. Elhisszük mi, hogy midőn a vizsgálat folyamán megkóstolták a rabok ételét, az kitünő volt; megkérdezték a rabokat, panasz nem volt; megnézték a raktárt, ott meg pláne több anyag volt a kelletténél; megvizsgálták a számadásokat, az meg úgy vágott, mint a karikacsapás. Azt is elhisszük, hogy hamarjában nem is lesz ezen dolgok körül semmi panasz. De azt meg aztán ne vonja kétségbe senki sem, hogy dobbal verebet fogni nem lehet. Mert ugyancsak kötni való boldog lenne az a szállító vagy főkönyhamester, ha akkor adná a legkomiszabb ételt, mikor a fő-főellenőr a helyszínen van s épen azért van a helyszínen, hogy orvosolja a

bajokat. Alkalmunk volt hallani egy rab véleményét a rabkosztót illetően. A vizsgálat előtti jelenlegi koszt között olyan a külömbőség, mint „az ég és föld között.” Ezen nem is csodálkozunk, mert hisz több rabviselt ember, a kik a konyhán szakácsmunkát végeztek, azt állítják, hogy 100-120 rab kosztjához *másfél* kgv. zsírt használtak.

Lényeges dolog, hogy a raktár is rendben volt, sőt többletet konstátáltak. A mi véleményünk szerint bizony ez is baj. De a többletnek is megvan a magyarázata. Évenként ugyanis a használhatatlanná vált ruhaneműt kiselejtezik. A fogházfelügyelő azonban a kiselejtezett anyagot most is raktáron tartja s így kedvezkedik a többlettel. Magában véve az a körülmény, hogy a selejtezett anyag raktáron maradhat, nagy hiba és sok visszaélésre adhat alkalmat. A kiselejtezett ruhát ugyanis annyira meg kell csonkítani, hogy az teljesen használhatatlanná tétessék. Ezt az ellenőrzés helyes keresztülvitele követeli meg. Tessék csak megnézni katonaságnál a selejtezést. Próbálja meg valamelyik raktárkezelő őrnester a selejtezett anyagot az öltözk- és felszerelési leltárban szerepeltetni s raktáron tartani! A kerületi fogházat nem kerülheti el. Na hát mi az ilyen többletnek egy cseppet sem örülünk s az ilyen kezelésben, de a kezelés ellenőrzésében sem bízhatunk meg. Ha a tavalyi selejtezés még március végén síncs foganatosítva, ez nem szabálytalanság, sokkal több annál, nevezük azonban bárminek, tiszta munkának nem tekinthető.

Egyelőre csak még egy dolgot említünk fel. Lengyel fogházfelügyelő az állam, illetve a rabok fáját használta. 3 szoba, konyha és folyosó fűtéséhez bizony nem kevés fa kell. Többen vallották, hogy naponként 3-4, de volt nap, hogy 10-12 nagy véka fát hordtak be a fogházfelügyelő lakására a rabok, illetve az állam tájából. Ehhez ép úgy nincs joga a fogházfelügyelőnek, mint akár egy börtönőrnek. Lehet, hogy itt maga a rendszer is hibás, de hát hogy itt idegen dologhoz nyult Lengyel (Lówy) Dávid, az kétségtelen, mert hisz fűtés és világítás nem képezi a fogházfelügyelő járulékát.

Talán ez is az oka, hogy *Pongrácz* Jenő indítványozni fogja az igazságügyminiszternél a fogházfelügyelőkkel szemben a *javádság* rendszeresítését. A mi pedig a számadások helyességét illeti, azt sem hagyhatjuk megjegyzés nélkül. Igaz ugyan, hogy pl. a számadásokban a felsőbbség által engedélyezett 2° mm. szappan szerepel. Nem is az a kérdés, hogy milyen mennyiség szerepel, hanem hogy az arra fogyasztatott-e el, a mire engedélyezve lett? Itt a bibi. Ugyanigy van a zsupszalma-csámozolás is. A számadások szerint négyszer volt zsáktömés, tényleg azonban csak egyszer volt szalma-*fűtrissítés*. Hát ez bizony nagy külömbőség. Ilyenformán lehet a számadás helyes.

Már az eddigiek is eléggé igazolhatják, hogy mi nem a zsidót keressük a fogházfelügyelőben, hanem a lelkiismeretes tisztviselőt. Hogy ezt mennyiben találjuk meg, tényekkel állunk elő s tényekből fogjuk levonni következtetéseinket még ezen ügyben egyéb dolgokra is. (k.b.)

SZÍNHÁZ.

Csütörtök, márc. 26.
Színházi jelentés: Előkézsület a *Bob hercegre*.
Péntek, márc. 27.
Bob herceg. Regényes operette 3 felvonásban. Irták: Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét Huszka Jenő szerezte.

Anglia trónjának várományosa, György herceg a darab hőse, ki két alakban jelenik meg előttünk, mint György a király, és mint Bob az utca 20 éves suhanca, ki egyszeri kirohanással megszerzi magának az utcai király nevét. Ily kirándulása alkalmával belésczeret Anniebe, kit minden áron, eltérőleg az udvari szokásoktól, de a mai „uralkodó” divat szerint feleségül kíván venni. Célja elérésére többféle eszközt megragad, végre is legyőzi királyi anyja ellenállását és magáévá teszi Anniét. Várakozással néztünk a darab előadása elé, egy kicsit félünk is de elismerjük, elég kellemesen csalódtunk. Maga a

tartalom a szöveggel együtt csodálatosan gyenge, a zenéje azonban kedves és fülbemászó. Ez szerezte neki a nagyszerű sikert. No még a *Bob herceg* személyesítője.

Margó Zelma (*Bob herceg*)! gyönyörűen játszott. Csodálatuk ör. többféle alakításában, tudjuk, hogy ritka tehetség, a mely csak úgy szórja kacagós jó kedvének, talentumának ragyogó gyöngyeit. Kapott is tapsot elegendő, hogy az ő fehérvári ünnepnapjai között is első helyet foglal el a mai. Ünnepeiték, mint azt egy művészi játék megérdemli. Sz. Pozsonyi Lenke (*Annie*) sikere őszinte volt. Szalóki (*Pomponius*) mulatságos volt. Azt hisszük a *Bob herceg* még többször lát telt színházat, de azt is megsughatjuk, hogy ennek is Margó lesz az oka.

b. j.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi március hó 11-től március hó 28-ig.

I. Születés.

Született: 10 fiú, 12 leány. Ezekből törvényes fiú; 9, leány 10; törvénytelen fiú; 1, leány; 2; halva született. 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 22.

II. Halálozás.

Ehalt: 7 fiú, 13 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú; 0, leány; 9; törvénytelen fiú; 0, leány; 0; 5 éven felüli fiú; 7, nő; 10. — Összesen: 27.

E szerint a születés a halálozást 2-vel mulja felül.

Ehaltak: Németh József, rom. kath., népzeneész, 29 éves, nőten, tüdőgümőkór folytán kimerülés, Szt.-György kórház. — Halász Julianna, rom. kath., 2 hónapos, tüdőgyulladás, Rác-utca, 37. sz. — Hammer József, rom. kath., 7 éves, gümős agyhártyalob, Kertalya, 16. sz. — Özv. Nyakas Györgyné, szül. Berégi Anna, rom. kath., 74 éves vörheny, Olaj-utca, 52. sz. — Kurpi Katalin, rom. kath., 3 éves, agyhártyalob, Erzsébet-utca. — Farkas Julianna, rom. kath., földm. napsz., 52 éves, idült belhurut folytán kimerülés, Szt.-György kórház. — Özv. Martinz Józsefné, szül. Vinczi Anna, rom. kath., 79 éves, tüdőgyulladás, János-utca, 15. sz. Kovács József, ev. ref. önlelő cizmadia, 35 éves, tüdővész, Sörpince-utca, 13. sz. — Özv. Kendi Jánosné, szül. Kugler

Katalin, rom. kath., napszámosnő, különféle ágban, 68 éves, tüdőlegedag folytán szívhiűdés, Szt.-György kórház. — Barca Erzsébet, ág. hitv. ev. 26 éves, házi cseléd, hajadon, hasi hagymáz folytán kimerülés, Szt.-György kórház. — Baki Julianna, ev. ref., házi cseléd, 18 éves, hajadon, lügméregzés folytán fuladás, Szt.-György kórház. — Morck István, rom. kath., földm. napsz., 38 éves, rostonyás tüdőlob folytán tüdővízenyő, Szt.-György kórház. — Krachler Olga, rom. kath., 5 éves, vörheny, Budai-ut, 27. sz. — Németh Erzsébet, rom. kath., 5 éves, tüdőgümőkór, Széna-tér, 7. sz. — Özv. Niedermahr Józsefné, Niedermahr Katalin, rom. kath. 62 éves, gerincvelőgyulladás folytán kimerülés, Szt.-György kórház. — Pauer József, rom. kath. 10 éves, tüdőgyulladás, Kertalya, 9. sz. — Németh Zoltán, rom. kath., okleveles gazdasz, 24 éves, nőten, tüdővész Széchenyi-utca, 2. sz. — Kimmel Róza, rom. kath., 9 hónapos, röntgörcs folytán kimerülés, Szt.-György kórház.

Kalapos mesterek figyelmébe!

A délmagyarországi gyapjufonó és vattagár részvénytársaság, BAJÁN báránycsapjat a legolcsóbbban és legszebben kártol, * * mosott gyapjút különként 26, mosatlan " " 34 * * * filléért. * * *

Legszolidabb kiszolgálás! Legszolidabb kiszolgálás!

Egyedüli raktár
Borsalinó olasz puha, valódi angol és PLESS-féle kemény kalapokban.
Különlegességek PICHLER loden könnyű kalapokban.

Színes és fekete férfi puha verseny kalapok drbjá frt. 1.20-tól.	Különlegességek férfi-, fiu- és leányka saphában, filéz és szalmakalapokban.	Kemec választék 1 koronás nyakkendőkben.	Színes zefir mellű INGEK drbjá frt. 1.20-tól. Egész színes batizst és zefír ingek.

Szükségfehérít Mador-utca. **Szükségfehérít** Mador-utca.

Knazovitzky Béla kalap-, czipő-, uri és női divatáru raktára

Fehér pique és sima mellű férfi ingek drbjá frt. 1.20-tól a legfinomabb kivitelig.	Férfi és női magas szárú bőr cipők. Elismert legjobb gyártmány.	Zergebőr, lak, box, chevro, szarvasbőr, laszán, vászon, fél női és gyermekcipők.	Gyermek bőr cipők 1 frttől kezdve minden minőségben.
Zachariás-féle bőr kesztyűk jótállás mellett.	Sétabotok, illatszerek, bőr-áruk.	Különleges divat férfi-, női-, gyermek-HARISNYAK és SZOKNIK.	Női blousok, alsók, corsetták, ingek, nadrágok.

1000 darab színes felselyem napernyő alkalmi árban drbjá frt. 2.-, 2.50, 3.-
Fekete felselyem és tiszta selyem napernyők frt. 1.50-től 5 frtüg.
SZINTARTO ING CRETONOK, BATISZTOK, PERCALOK.
Fehérnemű rendelmények mérték szerint a legpontosabban készíttetnek.
Legolcsóbb árak!

Meghívó.**A „Ráczkeresztúri Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet”**

1903. évi április hó 5-én délután 4 órakor
a szövetkezet házában

KÖZGYŰLEST TART,

melyre a szövetkezet tagjait meghívja
az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. A zárszámadások bemutatása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseinek tárgyalása s a tiszta jövedelem feletti határozat.
4. Hét rendes és két pótfelügyelő bizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok (ha legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt beadtnak) 21. §. f) pontja.
6. Két tag kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

Ráczkeresztúron, 1903. márc. 22.

A Ráczkeresztúri Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatósága.

Az arebőr ápolására kittingő szer

a „Melanie Creme.”

Kapható: Takácsi Nagy József
gyógyszertárban

Székesfehérvárott, Budai-ut.

1 tégely — 1 korona.

„Szőlőlugast ültessünk”

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó termésű) mert a gyöbbrésze ha megnő is, természetesen hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hölgyeknek alkalmos a okait ültetnek, azok előven elültetve hozhat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő háztartásban mindent megterem s minden oly ház, melynek fa a mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebbet díszre anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyébre használatos részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretössé ve atkozó szil- és ényvomatú katalógus hárszinek ingyen és bérmentve küldet meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Kérmelekt első szőlőültetvény Nagy-Kágya, u. p. Sz. helyűd.

!! Elvem kevés haszon nagy forgalom!!

RODE IMRÉNÉ Lasits Erzsi

női- és férfi-divat üzlete

SZÉKESFEHÉRVÁR, Szt. Imre-utca.

T. c.

Üzletem nagyobbításá alkalmával van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy a férfi-divatúrnit is bevezettem a női-divat üzletembe, kegyeszerint erre kiterjedt nagy ismeretességem és üzletem nyolcz évi fennállásának jó hírveve. Tekintve a mai divat óriási változatosságát, mind a mellett fáradságot és költséget nem kimélve mindazt, a mit a női divat terén szépet és különlegeset a külföldi termel, sikerült beszereznem; naponta érkező újabb és újabb divatu

párizsi és bécsi modell-kalapokban

féltünő szép nagy választékkal szolgálok.

Férfi divatban

oly halálrafeles árakat nyújtok a miibe meg a vevő közönség nem részeseül.

Legszébb férfi kalapok, kittingő minőségű minden színben f. 20.

Fekete kalapok minden létező alakban 1.50.

Legfinomabb gyapjú divatkalapok 1.50, 1.80, 2.—, 2.50

Nyakkendők selyemben 15, 20 és 25 kr.

Nyakkendők legfinomabb 40, 45, 60 és 70 kr.

Ingek, gallérok és kezdekből a legjobb gyártmányt tartom raktáron, melynek tartosságaért a cxi jóállást vállalok. A m. t. vevőközönség szives jóindulatába ajánlva magam vagyok

kitünő tisztelettel

Rode Imre.

„A Ráczkeresztúri Keresztény Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet”

Mérleg-számlája 1902. szeptember hó 6-tól 1903. március 12-ig.

V a g y o n				T e h e r			
	K.	f.	K.	f.		K.	f.
Késpénzkészlet			1410	05	Üzletrészekre befizetett		4220
Árúkészlet			9153	73	Árúhitelezők		8807
Adósok			2205	38	Nyereség egyenleg		490
Felszerelési költség	360	14					
20 % levonás	73	22	292	92			
Alakulási költség	569	27	455	42			
20 % leírás	113	85					
			13517	50			13517

Ráczkeresztúr, 1903. március hó 12.

Keresztes György sk., igazgatósági elnök.

Kócsi Májor Gyula sk.

Herkly István sk.

Jávoric József sk.

Pongrácz István sk

az igazgatóság tagjai.

Veszteség-Nyereség-számla.

K i a d á s				B e v é t e l			
	K.	f.	K.	f.		K.	f.
Házbér			140	—	Árúknál nyers bevétel		2156
Személyzet fizetése			504	—	Beiratási díjak		8800
Szállítási költség			626	04			
Üzleti költség			187	58			
Adó			73	59			
Felszerelés 20 % leírás			73	22			
Alakulás 20 % leírás			113	85			
Biztosítás			35	92			
Nyereség			490	44			
			2244	64			2244

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő-bizottság által megvizsgáltatván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatók

Ráczkeresztúr, 1903. március hó 22-én.

Zmertych Imre s. k., felügyelőbizottsági elnök.

Veszeli István s. k.

Baki Mihály s. k.

Turán Mátyas s. k.

Lauer Lajos s. k.

Bendák Mihály s. k.

Májor István s. k.

felügyelő-bizottság tagjai.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.